

במדינה

(המשך מעמוד 11)

צריך להיות מעוניין בסרישת גחיל. מ שומך בהישארות גחיל כממשלה, מחב מראש בכל אפשרות של משאומתן כוז ואף של השמעת הכרות וביצוע טכסיטי שיקדמו את האפשרות של הידברות כזאו לכן רמו אבא אבן, לא פעם, כי היה רוז בסירוק הממשלה, ובכינון קואליציה מצומט מת יותר.

בקראם לגחיל להישאר בממשלה, הכרוז מנהיגי מפ"ם וליע בשפה חרמשמעית: אי הם מתכננים למשאומתן, ואין הם חפצים בן ההבדל בין חלקי הליכוד הלאומי נעל והולך.

פרשת פויכטונגר

עכבר

יקר מאד

זה התחיל לפני כשנתיים, בהודעה מאס קת בעיתונים ובקול ישראל. נגיד בנן ישראל הודיע, כי בנק פויכטונגר נמצא בקשיים, עקב מתן אשראי בסכומים גבו הים לחלק מבעלי-המניות שלו; איילכך הח ליט בנק ישראל לקחת לידיו את הניהו של בנק פויכטונגר ושל בנק אלרן הנמצא בכעלותו, והוא יהיה אחראי לכספי המפקדי דים.

למחרת הסתערו מאות מפקדים על שני הבנקים, ונפוצו סיפורים פנטסטיים על עסקיהם של בעלי-המניות ומנהלי הבנק. הכיבשה השחורה. הציבור התעניי בפרטי-פרטים של חיי המנהלים, אך ביל ושתו והגישו לבנק חשבונות-הוצאות מנופ חים. אבל את אנשי הכספים ואת חוקר המשרה עניינו עובדות ובישול יורח:

- גניבת ניירות-ערך שהופקדו למישמ רת על-ידי הלקוחות, בסכום של כ-8.8 מיליון דולר.
- שימוש בחלק מפקדונות אלה כדי לרכוש את בנק אלרן.
- הנאות בנק ברוקליס ומוכרי בנק אלרן, בכך ששילמו להם ברכוש גבו.
- שימוש בערבויות בנקאיות פיקטי ביות, כדי להתחמק מתשלום קנסות לבנק ישראל.

- זיוף פרוטוקולים של בנק. למעשה, לא היה זה דבר חדש שבני ישראלי נכנס לקשיים, בגלל מתן אשראי מנופחים לבעלי-מניות או לקבוצות אינטרסני סיות אחרות. לפחות תמישה בנקים אחרים נמצאו אותה עת בקשיים דומים, מה גב שררה בארץ תקופת המיתון.
- אולם לכל הבנקים האחרים ניתנה עזרה זו או אחרת, וקשייהם והפרשות שהתחוללו בתוכם הושטקו והועלמו מהקהל הרחב, בעזרתו של בנק ישראל. רק בנק פויכטונגר ובנק אלרן הועמדו ככיבשה השחורה.
- כי הנגיד טען — ובצדק — שקשיים כספיים לחוד, ועבירות פליליות לחוד. הוא לא היה מוכן לערוך לבנק שמנהליו חשוי דים בעבירות פליליות.

ישיבה סודית של הממשלה. הני גיד נקט עמדה זו ערו לפני שהפרשה הגיעה לידעת הציבור. באוקטובר 1966 שלושה חודשים לפני הודעתו המדהימה הודיע לו מפקחי בנק ישראל, כי מנהלים בנק פויכטונגר השתמשו בפקדונות סודיות ערך של חברת הוליס לצורך עסקיות פרות סיות. פירוש הדבר, למעשה, גניבת פקודי-נות של לקוחות.

הסבירו המפקחים: פויכטונגר שיעבד ניי רות אלה אצל בנק ברוקליס, כדי לקבל ממנו להואה של שני מיליון דולר למימון עסקות שונות. נוסף לזאת מסר לבעלי בנק אלרן ניירות-ערך הוליס נוספים, כי תמורה לחלקם בבנק אלרן. עיסקה זו נתנה לבעלי פויכטונגר החוקים-לכסף את השליטה על אלרן הולדי.

במשך שלוש השנים האחרונות נערכה התרוצצות קדחתנית בדרג הגבוה ביותר של הכלכלה. שרים נתבקשו לחתת דיעה, והממשלה קיימה ישיבה סודית מיוחדת על הנושא. לבסוף הוחלט, שיש ליטול את האחריות לשני הבנקים מידי מנהלים שעשו עבירות כאלה — וזאת עשה הנגיד כשפירסם את הודעתו. לא היה צורך להשתמש באמצעי-כספיה, כי המנהלים מסרו את הבנקים לממשלה. רק אחרי שבנק ישראל נטל לידיו את הפיקוח, נמסר העניין למשרה. לאחר ש ניתנה לחוקרים גישה חופשית לחשבונות הכנק, הסתבר כי מנהלי פויכטונגר גם השתמשו בערבויות פיקטיביות, וכי יד מיס-

(המשך בעמוד 18)

של פקידים שהסתלקו לפני-כן. את כל שלושת הכרטיסים היא החי תימה בתוך השעון בשעה 2.30 בדיוק. התופעה שצולמה בחולקה, עליה אחראי סגן ראש-העיר וממלא-מקומו, יהושע רבינוביץ, בי קומה השישית של בית העיריה, חוזרת ונשנית בכל מחלקות הי עיריה הגדולה ביותר בארץ. תופעה זו נפוצה בכל החלקות.

תמונה זו צולמה בשעה 2.30 אחר-הצהרים, שעת יציאתם של פקדי העיריה מן הבניין המפואר בכיכר מלכי ישראל. עם עזובם את העבודה, על הפקידים להחתיים את כרטיסם האישי בשעון. פקי-דה זו מחזיקה בידה, מלבד את כרטיסה-היא, שני כרטיסים נוספים.

כך דופקים אותך

עשרה ימים. נא לפנות לסגנון. דברי ראש-לישכתו של בוואר.

- **שרגא ("פייבד") קנטור,** סגן ראש-העיר לענייני מנגנון — "הוא בישי בה. לא יהיה כל היום. אפשר לקבוע פגי שה לעוד שבועיים." מזכירתו של קנטור.
- **חייקל רמות,** סגן-ראש-העיר ל-ענייני תנועה וכבישים — "חולה. לא יהיה עד מארס." תשובת ראש לישכתו, שטרח להוסיף: "אבל הוא מתעניין בטלפון במהלך העניינים ומייעץ בדברים חשובים." צילצול טלפון לבייתו של רמות לא זכה לתשובה. כנראה מפאת מחלתו האנושה של האיש,

להמציא לרשם-הקרקעות אישור מטעם עיר-יית תלאביב, כי אינו חייב מיסים עליהם. בורוכוב, שהקפיד לשלם את מיסיו בי זמן, היה סבור כי יקבל את האישור מיד. תחת זאת עשה היכרות מקרוב עם מרבית סקידו מחלקות הגבייה והמיסים, שהעבירו הוא מאיש למישנהו. לבסוף מצא את האיש הנכון, וזה דרש ממנו לשלם אגרה של עשר לירות. את האישור, הבטיחו לו, יקבל כע-בור המשה ימים.

ביום הקבוע הופיע ד"ר בורוכוב במש-רוי העיריה. פקידו העיריה מתחילים לעבוד ב-7.30 בבוקר. האזרח בורוכוב הופיע ב-8.30 בבוקר, ומצא שהפקיד עוד לא מוכן לקבל קהל. "רק אחרי תשע," נאמר לו. אדם תמים יכול לחשוב: אין מספיק פקידים בעיריה, לכן השירות לאורח לקוי. מוטב שאזרח כזה יסבול מעט — מאשר שכל אזרחי העיר ישלמו חוספת מיסים ל-תשלום משכורתם של פקידים נוספים. הבה נתבונן במספרים: כיום עובדים ב-עיריית תלאביב 10,149 איש. לפי התקן היו צריכים לעבוד רק 8,634 איש. כלומר: 1515 עובדים מיותרים.

דוגמאות בודדות

כי האמת אומרת אחרת: משנת 1963 עד 1967 נוספו לעיריית תלאביב 1100 עוב-דים חדשים. וזאת בתקופה ששטח העיר לא התרחב, ושמשפר תושבי העיר אפילו הצטמצם. שכן זוגות צעירים רבים בורחים לערים השכנות — בתים, חילון ורמת-גן. פקידים אלה אוכלים את מיסי האזרחים בכל פה. משכורתם, בשנה הבאה, תסתחם ב-91 מיליון לירות.

קיימת ועדת-יעוץ בעיריה. ממלא-מקומו של ראש-העיר, יהושע רבינוביץ, אפילו גאה בהישגיה. בעת הדיון על הצעת-התק-ציב הודיע, כשימחה, כי בעיית העובדים ה-מיותרים הולכת ונשתרת, ושהוא צופה כי תיקחה ליציאתם של — 125 עובדים לגימי-אות במשך השנה הקרובה.

לא ידענו יותר מדי עובדים — מדוע אין מספיק עובדים כשמחפשים אותם האזרחים? התשובה פשוטה: מפני שלא מחפשים אר-תם במקומות הנכונים. לא צריכים לחפש אותם בבית העיריה, או במקומות-העבודה הרשמיים שלהם. צריך לחפש אותם בשוק, בבתי-חולים בהם מאושפדים קרוביהם, וב-עיקר: בעבודתם הצדדית שלקחו לעצמם. כמה דוגמאות בודדות:

- מהנדס מסויים עובד במישרד מהני דסים פרטי. כאשר צריכים אותו — מצלי-צלים אליו שמה.
- מנהל מחלקה הפך יועץ במוסד מדעי. מנהל מחלקה אחר עובד — בשכר נוסף — במספר עיריות שכנות.
- יורע רק מיקרה אחד, שעובד כזה פוטר מעבודתו. כפי שאפשר להבין מסיפורו — המתפרסם בעמוד זה — הוא היה רק אחד מהמאות. הוא עצמו אינו מסיק את המסקנה הציבורית מכך: עיריה שאין בה ראש — הכל הופך בה הפקר.

והתפקודות היא רק צעד ראשון לקראת שחיתות, ביזבז ומעילות, ולקראת השתלמותם על חיי-העיר של אנשים אשר איש לא חקר בהם, ואיש לא חסמוך אותם. על כך בגליון הבא של "העולם הזה".

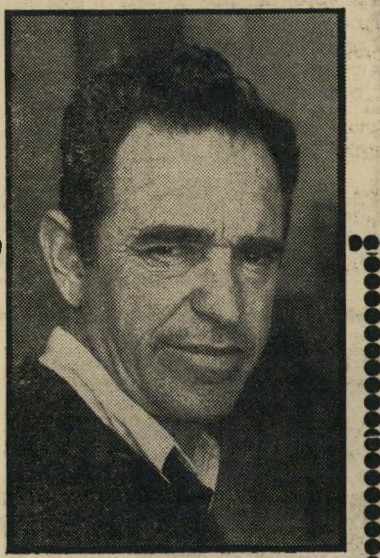
עובדים גיזורים

לא רק הסגנים אינם. קשה לתפוס גם פקידים רגילים, אליהם נוקק האזרח לסידור ענייניו. דוגמה אפיינית הוא סיפור יסרוי של ד"ר משה בורוכוב מרחוב פינסקר 58, שהחליט להוריש לבנותיו את חלקו בשני בניינים שניגם בעיר. לשם כך היה עליו

פיטרו אותי גם משם, והתחלתי לעבוד על מוגית. רוב הנהגים בעיריה עובדים, ועבדו, בזו ועל מוגיות, בנוסף על עבו-דתם בעיריה. אני יכול לתת רשימות שלמות, רק שאני לא רוצה לפגוע ב-פרנסה של האנשים האלה.

לא רק הנהגים עובדים בעבודות אחר-רות. הפקחים, למשל, משמשים גם סד-רגים לקהי-מוניות. גם לבוסים יש עבו-רות מן הצד. קחו, למשל, את תמרי, מנהל-מחלקה במיפעל המים. הוא סוחר בבולים, וידוע כאחד הסוחרים הגדולים. אפילו בבניין שבו שוכנת מערכת העולם הזה עובד אחד שרושם מדימים ומונים במיפעל המים. אצלכם הוא מנקה את השמשות.

אלא מה? כשאני הייתי עובב את ה-עבודה, כולם ראו וידעו, מפני שעבדתי בזמן האחרון כפקיד במודיעין של מיפ-על-המים. כשהלכתי, זה היה מפני ש-

מפוסר פנץ

אריה פנץ, עובד עיריה מזה 20 שנה, פוטר בסוף 1966, ל-אחר דיון בבית-הדין המישימעי-תי לעובדי העיריה. הוא נמצא

אחד שפתח את פיו

אמא שלי, שהיא חולת סכרת, התעלפה ברחוב והובלה לבית-חולים. או מפני שהייתי צריך ללכת לרופא. אני סובל מהפרעות בדרכי השתן. הבוס שלי קמי ניצפי — סגן מנהל מיפעל המים, למי-רות שהוא פקיד חסר כל השכלה גבוהה — גם כן היה מסתלק מן הע-בודה, ועוד סמליה של 10 איש.

זה בכלל לא בעייה ללכת מהעבודה, אפילו עם השעונים. כל היום מלא שוק הכרמל בעובדי עיריה שעורכים קניות את השעון מתקתקים כשבאים לעבודה וכשהולכים. מי שהולך באמצע העבודה לא צריך לתקן את הכרטיס. ואם הוא לא חוזר, או הוא מבקש ממישהו ש-יעשה את זה בשבילו. אני בעצמי ש-הייתי יושב ממילא במודיעין, עשיתי את זה בשביל כמה חברה לא פעם.

אשם בהעדויות חוזרות וניש-נות מתפקידו, כרישול, וביחס מזלזל לעבודה ולממונים עליו. מכוון שאין לו מה להפסיד יותר, היה מוכן לפתוח את ה-פה — וגם אז, בזחירות:

אני כבר עבדתי בהמון מחלקות ב-עיריה. התחלתי במחלקת הניקיון, אבל תואר זה לא מצא חן בעיני אמי. אז ביקשתי העברה. נהייתי נהג, ובתור ש-כזה עברתי הרבה מחלקות. בדרך-כלל, לא הסתדרתי עם הבוסים, וכשהייתי מבי-קש העברה, היו מאשרים אותה.

היות שהמשכורת לא הספיקה לי, הייתי עובד גם בתור נהג-אוטובוס ב-ן. עבדתי בקומים 4, 11, 12 ו-17. בסוף